

9.4.2013 TARKVES RVLTA (TARKVES 9.5.2023)

Hallinnonalakohtainen tarkentava virkaehtosopimus, joka tehtiin 9. päivänä huhtikuuta 2013 Rajavartiolaitoksen esikunnan sekä Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n ja Palkansaajajärjestö Pardia ry:n välillä Rajavartiolaitoksen virkamiesten työajoista

SOPIMUSMÄÄRÄYKSET RAJAVARTIOLAITOKSEN VIRKAMIESTEN TYÖAJOISTA

1 § Soveltamisala ja työaikamuodot

Rajavartiolaitoksen virkamiesten työajasta, lepoajoista, työaikakorvauksista ja -lisistä sekä muista jäljempänä mainituista järjestelyistä on voimassa, mitä näissä määräyksissä on sovittu.

1. Näitä määräyksiä sovelletaan rajavartiolaitoksessa:

- a) **jaksotyössä** eli työaikalain 7 §:ssä tarkoitettua työtä vastaavassa muussa kuin virastotyössä;
- b) **virastotyössä** eli valtion virastojen aukiolosta annetun asetuksen (332/94) tarkoittamaa työtä vastaavassa työssä.

Näitä määräyksiä sovelletaan myös osa-aikatyössä joko sellaisenaan tai siten kuin erikseen kunkin määräyksen kohdalla on sovittu.

2. Näitä määräyksiä ei, jäljempänä sovittuja poikkeuksia lukuunottamatta, sovelleta virkamieheen, joka on johtavassa asemassa.

- a) Johtavassa asemassa olevaan virkamieheen sovelletaan kuitenkin määräyksiä työajaksi luettavasta ajasta, työaikajakson vähimmäistyöajasta sekä ruokailu- ja virkistystauosta samoin kuin 6, 22, 30 ja 31 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.
- b) Johtavassa asemassa olevalla virkamiehellä tarkoitetaan virkamiestä, jonka tehtäväkohtainen palkkaus määräytyy vähintään vaativuusluokan 28 mukaisesti.

3. Keskijohtoon kuuluvalla virkamiehellä tarkoitetaan virastotyötä tekevää virkamiestä, jonka tehtäväkohtainen palkkaus määräytyy vähintään vaativuusluokan 25,5 ja enintään vaativuusluokan 27,5 mukaisesti.

Keskijohtoon kuuluvaan virkamieheen ei sovelleta tämän sopimuksen 4 §:ssä, 12 § - 19 §:ssä eikä 21 §:ssä sovittuja määräyksiä. Keskijohtoon kuuluvien lisä- ja sunnuntaityökorvauksesta sekä sotilaallisen harjoituksen lisätyökorvauksesta on sovittu 23 §:ssä

Soveltamisohje:

- a) Jaksotyötä koskevia määräyksiä sovelletaan
- johtokeskuksessa
  - vartioasemalla ja valvontaryhmässä
  - vartiolaivalla sekä
  - rajatarkastusosastossa, lentotoimintayksikössä, lentoteknisessä yksikössä ja varusmieskoulutusyksikössä muuta kuin pääasiassa toimistotyötä tekeviin virkamiehiin
- b) Virastotyötä koskevia määräyksiä sovelletaan
- esikunnassa
  - raja- ja merivartiokoulussa

2 § Työajaksi luettava aika

- a) Työajaksi luetaan työhön käytetty aika sekä aika, jonka virkamies on velvollinen olemaan työpaikalla työnantajan käytettävissä.
- b) Työajaksi luetaan myös aika, joka kuluu työn teon aloittamisen valmisteluun ja lopettamiseen sekä työvälineiden noutamiseen työnantajan määräämistä paikasta ja niiden palauttamiseen sinne. Myös kulkemiseen tai kuljetukseen työnantajan määräämistä lähtöpaikasta varsinaiseen työn suorituspaikkaan ja sieltä lähtöpaikkaan palaamiseen kulunut aika luetaan työaikaan.

Soveltamisohje:

Asunnon ja virkapaikan välinen matka on työmatka. Asunnon ja työnantajan määräämän lähtöpaikan välinen matka on virkamatka.

Työnantajan pakolliseksi määräämältä lähtöpaikalta yhteiskuljetukseen kuluva aika lähtöpaikasta työn suorituspaikkaan ja sieltä lähtöpaikkaan luetaan työajaksi. Jos virkamiehellä on oikeus käyttää kyseisen virkamatkan suorittamiseen myös muita matkan tekotapoja, ei matka-aikaa lueta virkamiehen työajaksi, jollei matkustamiseen liity työn suorittamista.

- c) Työajaksi ei lueta päivittäisiä lepoaikoja, jos virkamies saa tällöin esteettömästi poistua työpaikalta tai vartiolaivalla työtehtävästä eikä matkaan käytettyä aikaa, ellei sitä samalla ole pidettävä varsinaisena työsuorituksena. Työajaksi ei lueta jäljempänä tarkoitettua varallaoloa, vaikka varalla oleva virkamies oleskellisikin varallaolon aikana työpaikalla.

2.1. Vartiolaivalla palvelevan työaika

2.1.1. Vartiovuorolla olevalla ennen vuotta 2014 käyttöön otetulla vartiolaivalla palvelevalle virkamiehelle luetaan yhden tai useamman kokonaisen vuorokauden kestävän vartiovuoron ajalta työajaksi työhön käytetty aika, kuitenkin vähintään 12 tuntia täydeltä vuorokaudelta, vaikkei työhön käytettäisikään tätä aikaa. Vuonna 2014 ja sen jälkeen käyttöön

otetulla vartiolaivalla sekä 1.1.2025 alkaen kaikilla vartiolaivoilla palvelevilla vastaava vähimmäistuntimäärä on 11 tuntia.

2.1.2. Alle vuorokauden kestävän vartiovuoron kestoaika luetaan vartiolaivalla palvelevalle virkamiehelle kokonaan työajaksi. Sama koskee yhden tai useamman kokonaisen vuorokauden kestävään vartiovuorokauden liittyvän osavuorokauden kestävän vartiovuoron aikaa.

2.1.3. Edellä kohdassa 2.1.1. tarkoitetun laivapalveluksen aikana sitä suorittavat virkamiehet ovat ilman eri määräystä lepoaikoinaan varalla tämän sopimuksen laivapalveluksen sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti. Sidotun varallaolon korvausta suoritetaan kuitenkin enintään 11 tunnin ajalta vuorokaudessa.

Soveltamisohje:

Kohdassa 2.1.2. tarkoitetaan vartiolaivan vartiovuorokausien rytmitystä. Yksittäisen virkamiehen joka, sairastumista lukuun ottamatta, jostain muusta syystä johtuen joutuu poistumaan tai liittymään vartiolaivan vartiovuoroon kesken vartiovuorokauden, luetaan virkamiehelle työajaksi tällaiselta vajaalta vuorokaudelta vartiovuorolle saapumisen tai lähtemisen ja laivan vartiovuorokauden vaihtumisen välinen aika kuitenkin enintään 12 tuntia.

Jos yksittäisen virkamiehen vartiovuorolle saapumisen tai lähtemisen ja vartiolaivan vartiovuorokauden vaihtumisen välinen aika on enemmän kuin 12 tuntia, korvataan näiden välinen aika kohdan 2.1.3 mukaisesti (varallaolo laivapalveluksessa).

Jos yksittäinen virkamies vartiovuoroon liittyessään tai poistuessaan vartiovuorolta työskentelee enemmän kuin 12 tuntia merkitään hänen työajakseen todellinen työhön käytetty aika.

2.2. Partioinnin työaika

2.2.1. Partioinnilla tarkoitetaan tässä sopimuksessa yleensä liikkuvana virkatehtävänä toteutettavaa palvelusta, jota rajavartiomies suorittaa johtokeskuksessa, rajatarkastusosastossa, vartioasemalla, valmiusjoukkueessa taikka valvontaryhmässä rajavalvonnan tai pelastus- taikka avustustehtävän toteuttamiseksi. Tällainen liikkuva virkatehtävä voi sisältää rajojen valvonnan ohella tai yksinomaan myös rajatarkastusta liikkuvassa kulkuvälineessä taikka rajanylityspaikalla.

2.2.2. Yhden tai useamman kokonaisen vuorokauden kestävän partioinnin ajalta virkamiehelle luetaan työajaksi työhön käytetty aika, huhtikuun alusta syyskuun loppuun kestävänä ajanjaksona kuitenkin vähintään 16 tuntia ja muuna aikana vuodesta kuuden peräkkäisen työjakson ajan vähintään 12 tuntia täydeltä vuorokaudelta. Vuonna 2017 ja sen jälkeen käyttöön otetulla rannikkovartioveneellä suoritettavassa partioinnissa työajaksi luettava vähimmäistyöaika on edellä sanotusta poiketen 12 tuntia.

2.2.3. Alle vuorokauden kestävän partioinnin kestoajaksi luetaan kokonaan työajaksi. Sama koskee yhden tai useamman kokonaisen vuorokauden kestävään partiointiin liittyvän osavuorokauden kestävän partioinnin aikaa.

2.2.4. Edellä kohdassa 2.2.2. tarkoitetun partioinnin aikana sitä suorittavat virkamiehet ovat ilman eri määräystä partiointiaikaan sisältyvinä lepoaikoina varalla tämän sopimuksen sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti.

Huomautus:

Partiointia on myös partioinnin toteuttamiseksi tehty virkamatka toiselle rajavartioasemalle niin kauan kuin kohdan 2.2.1. edellytykset täyttyvät.

2.3. Hälytystyön työaika

2.3.1. Jos muu kuin sidottuun varallaoloon määrätty virkamies hälytetään vapaa-ajaltaan työhön, työajaksi luetaan työhön käytetyn ajan lisäksi myös työmatkaan käytetty aika. Tällaisessa hälytystyössä työajaksi lasketaan vähintään 4 tuntia, vaikka hälytyksen johdosta aloitettu työ matka-aikoiheen kestäisi alle 4 tuntia.

Soveltamisohje:

Hälytystyössä työajaksi luetaan hälytykseen kuuluva todellinen työaika matka-aikoiheen kuitenkin vähintään 4 tuntia kustakin hälytyksestä.

Niissä tapauksissa, joissa kaksi hälytystä sattuu päällekkäin, ei merkitä päällekkäisiä tunteja (esimerkiksi 1.hälytys klo 14.00 ja toinen klo 16.00). Sama sääntö on myös hälytyksen johdosta tulevan työajan lisäyksen ja työvuoroluettelossa vahvistetun työvuoron sattuessa päällekkäin.

Virkamies voidaan hälyttää uuteen hälytystehtävään edellisen hälytystyön aikana ilman uutta hälytysrahaa (koska tällaisessa tapauksessa virkamies hälytetään työpaikalta työaikana eikä vapaa-ajalta).

2.4. Sotilaallinen harjoitus

2.4.1. Sotilaallisella harjoituksella tarkoitetaan näissä määräyksissä harjoitusta, joka

- a) on koulutus- tai toimintasuunnitelman mukainen,
- b) on asianomaisen viranomaisen ennalta määräämä,
- c) tapahtuu maasto-olosuhteissa tai muutoin virkapaikan ulkopuolella ja
- d) on tarkoitettu kestäämään yhdenjaksoisesti vähintään 24 tuntia.

Maasto-olosuhteiksi katsotaan edellä c-kohdan tarkoituksessa harjoituksen johdon ja huollon sekä joukon kokoonpanoon sisältyvän esikunnan tai erillisen yksikön olosuhteet riippumatta siitä, miten ne on järjestetty.

2.4.2. Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvan virkamiehen työajaksi luetaan 8 tuntia sellaiselta kalenterivuorokaudelta, jonka aikana hänen palveluksensa harjoituksessa meno- ja paluumatkoineen on kestänyt vähintään 8 tuntia.

2.4.3. Jos sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvalla virkamiehellä joudutaan harjoituksen alkamis-, keskeytymis- taikka päättymispäivänä teettämään myös harjoitukseen kuulumatonta työtä, hän on oikeutettu lukemaan hyväkseen harjoituksesta laskettavien 8 tunnin lisäksi tällaiseen työhön käytetyt työtunnit.

2.4.4. Muissa kuin edellä tarkoitetuissa tapauksissa luetaan sotilaalliseen harjoitukseen osallistumiseen käytetty aika työajaksi siten kuin työajasta on edellä 2 §:n a-kohdassa määrätty. Kuitenkin kurssille komennetun virkamiehen osallistuessa sotilaalliseen harjoitukseen lasketaan tämäkin aika keskeytysajaksi siten kuin siitä jäljempänä kohdassa 2.5. määrätään.

Soveltamisohje:

Sotilaalliseen harjoitukseen kuuluu harjoituksen alkamis-, keskeytymis- tai päättymispäivänä virkamiehen suorittamat välittömät valmistelu- ja purkutoimenpiteet. Sotilaallinen harjoitus alkaa virkamiehen osalta hänen ryhtyessään suorittamaan harjoitukseen kuuluvia tehtäviä sinä kalenterivuorokautena, jolloin siirrytään maasto-olosuhteisiin. Sotilaallinen harjoitus päättyy purkamistoimenpiteiden tultua suoritetuksi sinä kalenterivuorokautena, jolloin palataan maasto-olosuhteista tai virkamiehen tehtävän päättyessä harjoituskokoonpanossa.

Koulutuspurjehdukseen kouluttajana osallistuvalla virkamiehelle lasketaan työaika tämän kohdan mukaisesti.

2.5. Kurssilla olevan virkamiehen työaika

Henkilöstön kelpoisuusvaatimusten mukaiseen perus- ja jatkokoulutukseen sekä jatkokoulutukseen liittyvään täydennyskoulutukseen oppilaaksi määrätylle virkamiehelle kurssiaika yli 5 vuorokautta kestäville kursseilla on keskeytysaikaan matka-aikoinen kuitenkin siten, että kurssiin sisältyvä työharjoittelujakso on työaika samalla tavalla kuin muille työharjoittelupaikan samankaltaista työtä tekevillä virkamiehillä.

Enintään 5 vuorokautta kestäväan edellä 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen oppilaaksi määrätylle virkamiehelle kurssiaika on laskenta-aikaa. Kultakin koulutukseen kuluneelta vuorokaudelta lasketaan työajan lisäykseksi jaksotyössä 7 tuntia 39 minuuttia ja virastotyössä 7 tuntia 15 minuuttia. Tältä ajalta ei makseta ilt-, yö-, lauantai- tai sunnuntaityökorvausta eikä aattopäivänkorvausta. Laskettaessa muuta lisätyökorvaukseen oikeuttavaa aikaa kuin puskuriaikaa tai laskettaessa ylityökorvauksiin oikeuttavaa aikaa, työajan lisäykseksi laskettavasta ajasta luetaan työajaksi 5 tuntia 28 minuuttia kultakin koulutusvuorokaudelta.

Soveltamisohje:

Jos työharjoittelujakso kestää yli 12 päivää, se katkaisee kurssin yhtämittaisuuden.

Koulutukseen kuluneena vuorokautena työajaksi luetaan työhön käytetty aika sekä aika, jonka virkamies on velvollinen olemaan työpaikalla työnantajan käytettävissä.

Enintään 5 vuorokautta kestävään koulutukseen kuluneena vuorokautena työajaksi luetaan työajan lisäykseksi laskettava aika sekä edellisessä kappaleessa mainitusta ajasta jaksotyössä 7 tuntia 39 minuuttia ylittävä aika ja virastotyössä 7 tuntia 15 minuuttia ylittävä aika.

Rajavartiolaitoksen järjestämät kurssit järjestetään siten, että opintojen laajuus on keskimäärin 40 tuntia viikossa (8 tuntia / kurssipäivä). Keskimääräisen 40 tunnin viikkotuntimäärän ylittyessä vähintään kahdeksalla (8) tunnilla annetaan virkamiehelle kurssin aikana ylitystä vastaava määrä kokonaisina vapaapäivinä siten, että jokaisesta kahdeksan tunnin ylityksestä saa yhden vapaapäivän.

2.6. Työaika kansainvälisissä rajaturvallisuusoperaatioissa

Tämän sopimuksen 25 §:ssä tarkoitetuissa kansainvälisten rajaturvallisuusoperaatioiden tehtävissä työskennelty aika, lähtö- ja paluuvuorokausia lukuun ottamatta, on tämän sopimuksen 15 §:ää sovellettaessa keskeytysaikaa.

Matkustamiseen käytetty aika:

Virkamatkaan käytetystä ajasta luetaan työajaksi vain virkatehtävien suorittamiseen käytetty aika. Yksinomaan matkustamiseen käytetyn vuorokauden aika on keskeytysaikaa.

Jos virkamies virkamatkaan käytettynä vuorokautena on ollut työssä, mutta vähemmän kuin säännöllisen työaikansa tai jaksotyössä vähemmän kuin 7 tuntia 39 minuuttia, lasketaan matkustamiseen käytetty aika työajan lisäykseksi siten, että se yhdessä työajan kanssa on enintään vuorokautinen säännöllinen työaika tai jaksotyössä 7 tuntia 39 minuuttia.

Työajan lisäykseksi laskettavalta ajalta ei makseta ilt-, yö-, lauantai- tai sunnuntaityökorvausta eikä aattopäivänkorvausta.

Koulutukseen tai kilpailuihin käytetty työaika

Muuhun koulutustilaisuuteen kuin edellä kohdassa 2.5. tarkoitettulle kurssille osallistumiseen käytetty aika samoin kuin valmennustilaisuuteen taikka kilpailuun käytetty aika on niihin osallistuvalla virkamiehelle joko työaikaa tai virkamatka.

Silloin kun työpaikan ulkopuolella määräyksestä toteutettava koiran koulutukseen taikka urheiluvallmennukseen käytetty työaika ei ole

valvottavissa tai mitattavissa, työajaksi luetaan kyseisen virkamiehen varsinaisen palveluspaikan säännöllinen työaika (7h 15 min tai 7 h 39 min). Virkamiehelle korvataan tämän sopimuksen 18 - 20 §:ssä tarkoitettut työaikakorvaukset näiden tuntimäärien mukaan.

Rajakoiran hoitoon käytetty työaika

Rajakoiran ohjaajalle tai varaohjaajalle, joka suostumuksensa ja asianmukaisesti annetun määräyksen perusteella hoitaa rajakoiraa kotonaan tai muutoin asuntonsa yhteydessä, merkitään hoitotyöstä työaikaa työajan lisäyksenä työhön käytetty aika kuitenkin vähintään neljä (4) tuntia kalenteriviikkoa kohti. Työajan lisäystä ei merkitä pelkästään keskeytyspäiviä sisältävältä kalenteriviikolta.

Työajan lisäystä ei lueta mukaan laskettaessa työvuoron, päivittäisen työajan pituutta ja hälytystyön pituutta ja korvauksia.

Hoidon jakaantuessa kalenteriviikon aikana ohjaajan ja varaohjaajan välille työajan lisäys jaetaan kalenteripäivien mukaisessa suhteessa.

Kesäaikaan siirtyminen

Vuosittain keväällä ja syksyllä siirryttäessä kesäaikaan ja siitä pois työaikakorvauksiin oikeuttavan ajan pituus määräytyy todella kuluneen ajan mukaan eikä kyseessä olevan vuorokauden kellonaikojen välisenä aikana. Ilta-, yö- ja sunnuntaityökorvaukseen oikeuttava aika määräytyy virallisten kellonaikojen mukaan ja kestoiltaan todellisena.

Työstä vapautukset ja niiden lukeminen työajaksi

A. Tapaukset, joissa on järjestettävä vapautus työstä ja joissa vapautus luetaan työajaksi

- a) työ- tai vapaa-aikana virkansa puolesta määrättyinä, kutsuttuna tai haastettuna syyttäjän todistajana tuomioistuimessa taikka todistajana poliisikuulusteluissa kuulemiseen
- b) työnantajan toimesta työ- tai vapaa-aikana pidettävään kuulemiseen,
- c) valtion työnantajaviranomaisen tai virallisen syyttäjän puolesta kutsuttuna todistajana työ- tai vapaa-aikana tuomioistuimessa tai poliisikuulusteluissa kuulemiseen, kuulemiseen työ- tai vapaa-aikana todistajana poliisikuulustelussa tai tuomioistuimessa asiassa, jossa valtio on asianosainen sekä edellä mainittuun kuulemiseen asianomistajana asiassa, jossa virkamies tai työntekijä on työtehtäviä hoitaessaan joutunut asianomistajan asemaan
- d) valtion asettamien komiteoiden, neuvottelu-, lauta- ja toimikuntien sekä työryhmien kokoukseen osallistumiseen työaikana tai korvauksetta vapaa-aikana,
- e) viraston määräämiin terveydenhoidollisiin tutkimuksiin ja tarkastuksiin osallistumiseen työ- tai vapaa-aikana,
- f) luottamusmiehen tai pääluottamusmiehen paikallisiin neuvotteluihin valtion työnantajaviranomaisten kanssa tai näiden kanssa sovitujen luottamusmiestoimeen kuuluvien muiden tehtävien hoitamiseen työ- tai vapaa-aikana,

- g) 1) yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (1233/2013) 4 §:ssä tarkoitetun, lain mukaisiin yhteistoimintatehtäviin henkilöstön edustajana osallistuvan yhteistoimintamenettelyyn ja siihen välittömästi liittyvään henkilöstön edustajien keskinäiseen valmistautumiseen sekä
2) muulta edustajalta vapaa-aikanaan mainitun lain 5 §:ssä tarkoitettuun kokoukseen, mainitun lain 8 §:ssä tarkoitettuun neuvotteluun tai yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa tehdyn sopimuksen 11 §:ssä tarkoitetun yhteistoimintamenettelyn korvaavan työryhmän työskentelyyn taikka muihin työnantajan kanssa sovittuihin yhteistoimintatehtäviin.

B. Tapaukset, joissa on järjestettävä vapautus työstä mutta vapautusta ei lueta työajaksi

- a) synnytystä edeltävät lääketieteelliset tutkimukset ja äitiysneuvolakäynnit, jos ne on suoritettava työaikana,
- b) lääkäriissä käynti, jos käynti työaikana on välttämätöntä,
- c) asevelvollisuuskutsunta,
- d) kuuleminen vastaajana taikka muuna kuin edellä kohdassa A a) tai c) tarkoitettuna todistajana tai asianomistajana poliisikustelussa tai tuomioistuimessa.

Kohdassa B a tarkoitettua vapaa-aikaa ei voida teettää takaisin. Kohdassa B c tarkoitettu vapaa-aika saadaan teettää takaisin vain töiden vaatimasta pakottavasta syystä. Kohdassa B b tarkoitettua vapaa-ajan takaisin teettämistä on vältettävä. Kohdassa B d tarkoitettu vapaa-aika voidaan teettää takaisin.

Virastotyössä B a kohdassa tarkoitettua vapaa-aikaa on klo 08.00 - 16.15 välinen aika. Tapauksissa joissa edellä mainittua vapaa-aikaa ei ole voitu teettää tai ei ole teetetty takaisin kyseisen kolmiviikkoisjakson aikana merkitään vapaa-aika työaikakirjanpitoon työajan lisäyksenä.

Kunnallisen luottamustoimen ja käräjäoikeuden lautamiestehtävän hoitamiseen on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus. Näihin käytettyä aikaa ei lueta työajaksi.

3 § Säännöllinen työaika

Säännöllinen työaika on:

- a. virastotyössä 108 tuntia 45 minuuttia kolmiviikkojaksossa; ja
- b. jaksotyössä 114 tuntia 45 minuuttia kolmiviikkojaksossa.

Virkamies on kuitenkin aina velvollinen työskentelemään yli säännöllisen työajan silloin, kun asianomainen esimies katsoo sen erityisestä palvelussyystä tarpeelliseksi.

Soveltamisohje:

Virkamies voi lyhentää päivittäistä lepoaikaansa siten, että se kuitenkin on vähintään 30 minuuttia. Lepoaika on tällöin pidettävä 10.30 - 13.30 välisenä aikana.

Virastotyössä noudatetaan liukuvaa työaikaa seuraavasti:

- a. liukuma-aika on päivittäin kello 06.30 - 09.30 ja 14.00 -18.00.
- b. kolmiviikkojaksossa saa olla enintään 8 tuntia vajausta ja enintään 6 tuntia hyvitystä (puskurityöaika). Keskeytyneessä jaksossa noudatetaan liitteissä 9 - 14 olevia puskurityöaika-rajajoja.

Virkamiehen tulee tasoittaa edellä b kohdassa tarkoitettu puskurityöaika 6 tuntiin liukumien puitteissa.

- c. jos työtehtävät edellyttävät, voidaan puskurityöaikaa tehdä useamman kolmiviikkojakson aikana yhteensä 36 tuntia 15 minuuttia, joka on hyvitysjaksosajan enimmäismäärä. Tehty puskurityöaika siirtyy työaika-pankkiin enimmäismäärään saakka, jolloin viimeistään tehdään ratkaisu vapaapäivien antamisesta tai rahakorvauksen maksamisesta 13 §:n a-kohdan mukaisesti.

Liukuvan työajan hyvitysaika annetaan ensisijaisesti kokonaisina vapaapäivinä virkamiehen esittämänä ajankohtana, jos sen antamiselle muulla tavalla ei ole erityisen painavaa syytä. Jos virkamies ei saa tasoitettavaksi näitä (enintään 36 h 15 min) hyvitystunteja esittämäänsä ajankohtana, maksetaan virkamiehelle yksinkertaisen tuntipalkan mukainen korvaus näiltä tunneilta. Liukuma-aikaa koskevalla määräyksellä ei muuteta lisä- ja ylityötä koskevia määräyksiä.

Virastotyön liukuvan työajan tarkoituksena on myös virkamiehen yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen. Jos virkamiehen työtehtävät eivät edellytä kiinteän, ennalta suunnitellun työajan noudattamista, on virkamiehellä oikeus liukuma-ajan käyttöön.

3 a § Säännöllisen työajan keskimääräistäminen jaksotyössä kahden peräkkäisen työjakson aikana

Jaksotyössä säännöllinen työaika voidaan työn tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi tai epätarkoituksenmukaisten työvuorojen välttämiseksi järjestää keskimäärin 114 tunniksi 45 minuutiksi kahden peräkkäisen työjakson aikana.

Säännöllinen työaika saa sitä keskimääräistettäessä olla enintään 125 tuntia työjaksossa, virkamiehen suostumuksella kuitenkin enintään 134 tuntia 15 minuuttia työjaksossa. Edellä sanotusta poiketen varusmiesyksikössä, vuonna 2014 ja sen jälkeen käyttöön otetulla vartiolaivalla ja kaikilla vartiolaivoilla 1.1.2025 alkaen samoin kuin kansainvälisessä rajaturvallisuusoperaatiossa palvelevilla säännöllinen työaika saa sitä keskimääräistettäessä olla enintään 134 tuntia 15 minuuttia työjaksossa. Ennen vuotta 2014 käyttöön otetulla vartiolaivalla palvelevilla

edellä tarkoitettu työaika on 146 tuntia 15 minuuttia työjaksossa 31.12.2024 saakka.

Mikäli näiden työjaksojen kuluessa muodostuu lisä- ja/tai ylityötä, niiden muodostumista tarkastellaan kahden jakson yhteenlaskettuja lisä- ja/tai ylityökynnyksiä soveltaen.

Soveltamisohje:

Kahden peräkkäisen työjakson järjestelmää käytetään säännöllisen työajan kohdentamiseksi operatiivisten tarpeiden mukaisesti ottaen huomioon lepoaikoja koskevat säännökset ja määräykset.

Ennen järjestelyn käyttöön ottamista hallintoyksikön päällikkö, tai tämän vahvistamien käyttöperiaatteiden puitteissa työyksikössä toimiva työnantajan edustaja, toteaa järjestelyyn siirtymisen perusteet yhteisesti luottamusmiehen kanssa. Tasoitusvapaaajärjestelmän käyttäminen samanaikaisesti tässä tarkoitettun työajan keskimääräistämisen kanssa on ennen vuotta 2014 käyttöön otetuilla vartiolaivoilla palvelevien osalta mahdollista ilman virkamiehen suostumusta 31.12.2024 saakka, muuten vain virkamiehen suostumuksella. Jäljempänä 5 a §:ssä tarkoitettun järjestelyn samanaikainen käyttäminen on mahdollista myös ilman virkamiehen suostumusta.

Työvuoroluettelo vahvistetaan kahdelle kolmiviikkoisjaksolle.

4 § Arkipyhien ja eräiden muiden päivien vaikutus työaikaan

- a. Muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuva uudenvuodenpäivä, vapunpäivä, helatorstai, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, joulupäivä, tapaninpäivä ja loppiainen sekä pitkäperjantai, toinen pääsiäispäivä ja juhannusaatto lyhentävät kukin kyseisen työjakson työaika virastotyössä 7 tunnilla 15 minuutilla sekä jaksotyössä 8 tunnilla 3 §:n mukaisista tuntimääristä. Vapunpäivälle sattuva helatorstai ei kuitenkaan lyhennä työaika.
- b. Työaika näissä työjaksoissa on pyrittävä lyhentämään edellä mainitulla tavalla. Näillä työjaksoilla työskentelevän osa-aikaisen virkamiehen työaika on pyrittävä lyhentämään samassa suhteessa kuin kokoaikaisen työaika.
- c. Jos työaika ei ole voitu lyhentää edellä tarkoitettulla tavalla, maksetaan kyseisillä työjaksoilla lisä- ja ylityökorvausta siten kuin 12 - 14 §:ssä on sovittu.

Soveltamisohje:

Jos tehtävien luonne huomioon ottaen on mahdollista, säännöllisesti viisipäiväistä työviikkoa maanantaista perjantaihin työskentelevillä juhannus- ja jouluaatto sekä seuraavien viikkojen lauantait ovat vapaapäiviä: pääsiäisviikko ja toisen pääsiäispäivän sisältävä viikko sekä muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuvan uudenvuodenpäivän,

vapunpäivän, itsenäisyyspäivän, joulupäivän tai tapaninpäivän sisältävä viikko.

Jaksotyössä pyritään työaikajärjestelyt toteuttamaan siten, että sopimuksen 4 §:n a- momentissa mainitut päivät järjestetään vapaapäiviksi, jos se tehtävien luonne huomioon ottaen on mahdollista. Muussa tapauksessa pyritään työaikaa lyhentämään antamalla vapaapäivä jonaikin muuna päivänä kyseisellä työjaksolla.

Seuraavat arkipyhät eivät lyhennä asianomaisen työjakson työaikaa: juhannuspäivä, pyhäinpäivä sekä lauantaksi sattuvat uudenvuodenpäivä, loppiainen, vapunpäivä, itsenäisyyspäivä ja tapaninpäivä. Sunnuntaiksi sattuvat uudenvuodenpäivä, loppiainen, vapunpäivä, itsenäisyyspäivä, joulupäivä ja tapaninpäivä eivät lyhennä asianomaisen työjakson työaikaa.

4.1. Sen työjakson, joka sisältää muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuvan uudenvuodenpäivän, vapunpäivän tai itsenäisyyspäivän, säännöllinen työaika on 106 tuntia 45 minuuttia. Jos työaikaa ei ole voitu lyhentää 106 tuntiin 45 minuuttiin, maksetaan ylittävältä työajalta ylityökorvausta siten kuin 14 §:ssä on sovittu.

4.2. Sen työjakson, joka sisältää pitkäperjantain, toisen pääsiäispäivän, juhannusaaton, helatorstain tai muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuvan jouluaaton, joulupäivän, tapaninpäivän tai loppiaisen, työaika on 106 tuntia 45 minuuttia. Jos työaikaa ei ole voitu lyhentää 106 tuntiin 45 minuuttiin, maksetaan ylittävältä työajalta lisätyökorvausta siten kuin 13 §:ssä on sovittu.

4.3. Jos kohdassa 4.1. tarkoitettu työjakso sisältää yhden, kaksi tai useampia kohdassa 4.2. mainittuja päiviä, lyhentää kukin niistä työjakson työaikaa 8 tunnilla 4 §:n a momentissa sanotusta tällaisen jakson säännöllisestä työajasta 106 tunnista 45 minuutista.

4.4. Jos kohdassa 4.2. tarkoitettu työjakso muussa kuin kohdassa 4.3. tarkoitetuissa tapauksissa sisältää kaksi tai useampia kohdassa 4.2. mainittuja päiviä, lyhentää kukin niistä työjakson työaikaa 8 tunnilla 2 §:n mukaisesta säännöllisestä työajasta 114 tunnista 45 minuutista.

4.5. Jos työaikaa ei ole voitu lyhentää 4.3. tai 4.4. kohdan mukaisiin tuntimääriin, maksetaan ylittävältä työajalta lisätyökorvausta siten kuin 13 §:ssä on sovittu.

5 § Tasoitusvapaajärjestelmä säännöllisen työajan kohdentamiseksi jaksotyössä

Hallintoyksikössä voidaan ottaa käyttöön tasoitusvapaajärjestelmä. Hallintoyksikön päällikön ja luottamusmiehen kesken todetaan yhteisesti tasoitusvapaajärjestelmän operatiivinen tarve sekä käyttöperiaatteet.

Työaika voidaan järjestää siten, että se enintään vuoden pituisena ajanjaksona tasoittuu jaksotyössä keskimäärin 114 tuntiin 45 minuuttiin kolmen viikon ajanjaksossa.

Työaika tasoitetaan edellä mainittuun tuntimäärään antamalla tasoitusvapaajärjestelmään siirrettyjä säännöllisen työajan tai 4 §:n a momentin mukaisen työajan ylittäviä työtunteja (kerryttämisyksikö) vastaava korotamaton vapaa-aika (tasoittamisyksikö).

Sopimuksen 14 §:n mukaisiin ylityökorvauksiin oikeutettujen virkamiesten osalta työnantaja voi siirtää sanottuihin korvauksiin oikeuttavalta ajalta tasoitusvapaajärjestelmään paitsi korvauksen perusosaa-myös korotusosaa vastaavan ajan. Jos työnantaja päättää siirtää alempaan ylityökorvaukseen oikeuttavalta ajalta korotusosan tasoitusvapaajärjestelmään, virkamiehellä on kuitenkin oikeus viimeistään 14 vuorokautta ennen kerryttämisyksikön alkamista ilmoittaa sitovasti työnantajan edustajalle ottavansa korotusosan sanotulta kerryttämisyksiköltä rahana. Työjaksossa 132 tuntia 45 minuuttia ylittävien tuntien korotusosaa vastaava aika voidaan siirtää järjestelmään vain virkamiehen suostumuksella.

Tasoitusvapaana annettavilta tunneilta maksetaan muut jäljempänä jaksossa III tarkoitetut korvaukset kuin lisä- ja ylityökorvaukset.

Tasoitusvapaa on kokonaisuudessaan annettava tasoittamisyksikön kuluessa, ellei virkamiehen kanssa sovita pidemmästä vapaan antamisajasta. Tasoitusvapaa on annettava kokonaisina vapaapäivinä, ellei viraston töiden järjestelystä muuta johdu. Tasoitusvapaan ajankohta on lisäksi määrättävä yhteisymmärryksessä virkamiehen kanssa. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, tasoitusvapaan ajankohta on saatettava virkamiehen tietoon vähintään kahta viikkoa ennen ensimmäisen vapaa-jakson alkamista.

Ellei tasoitusvapaata voida antaa, tasoitusvapaajärjestelmään siirretyt tunnit korvataan rahana maksamalla kultakin tunnilta yksinkertainen tuntipalkka. Jos vapaana annettu aika joudutaan pakottavasta syystä kokonaan tai osittain teettämään takaisin, ei tätä aikaa pidetä annettuna vapaa-aikana.

Soveltamisohje:

Tasoitusvapaajärjestelmää voidaan käyttää sekä ennakoitavissa olevien säännönmukaisten työmäärävaihtelujen tasaamiseen suunnitellusti että yllättävien työmäärävaihtelujen tasaamiseen. Järjestelmässä ei synny lisä- tai ylityötä vaan työaika tasataan antamalla säännöllinen työaika tai 4 §:n a momentin mukainen työaika ylittäen tehdyt työtunnit (perusosa ja mahdollinen korotusosa) myöhemmin vastaavana korottamattomana työajan lyhennyksenä eli tasoitusvapaana.

Ennen kerryttämisyksikön alkamista työnantaja tiedustelee virkamiehiltä halukkuutta liittyä tasoitusvapaajärjestelmän piiriin. Samalla voidaan selvittää virkamiesten toiveet vapaan ajankohdan suhteen yleisellä tasolla. Työnantajan tulee ensisijaisesti liittää järjestelmän piiriin halukkuutensa ilmoittaneita.

Suostumus korotusosaa vastaavan ajan siirtämisestä tasoitusvapaajärjestelmään annetaan kerryttämisyksiköä vastaavaksi määrääjäksi. Suostumuksen yhteydessä sovitaan alustavasti myös vapaan ajankohdasta.

Jos järjestelmään siirretään ylityökorvauksiin oikeuttavasta ajasta vain korvauksen perusosaa vastaava aika, maksetaan korotusosa rahana.

Kerryttävät ja tasoittavat jaksot voivat alkaa ja päättyä hallintoyksikön sisällä eri aikaan. Hallintoyksikön päällikön vahvistamien käyttöperiaatteiden puitteissa voidaan työyksiköittäin todeta työyksikkökohtaiset käyttöperiaatteet kuten esimerkiksi kerryttävien ja tasoittavien jaksojen ajankohdat ja pituudet. Työyksiköissä edellä esitetty todetaan työyksikössä työnantajaa edustavan virkamiehen ja luottamusmiehen kesken tai vaihtoehtoisesti työnantajan edustajan ja työyksikön henkilöstön kesken työyksikkökokouksessa. Järjestelmän käyttöperiaatteiden toteamisen yhteydessä tai viimeistään 21 vuorokautta ennen kerryttämiskäytön alkamista työnantaja ilmoittaa siirtääkö se järjestelmään 4 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetut korotusosat. Hallintoyksikkö on velvollinen huolehtimaan riittävästä virkamiesten työajan seurannasta kerryttävänä ja tasoittavina ajanjaksoina.

Tasointuvapaaajärjestelmässä otetaan huomioon vain esimiehen määräyksestä tehdyt työtunnit. Määräystä sovellettaessa otetaan huomioon lepoaikoja koskevat säännökset ja määräykset

Sen työjakson, jona tasointuvapaa annetaan, säännöllisen työajan laskennassa tasointuvapana annettava aika otetaan huomioon työssäolon veroisena aikana. Tasointuvapaat ovat annetun vapaa-ajan mittaisia laskentapäiviä.

Virkamiehen sairastuessa tasointuvapaa keskeytyy ja muuttuu seuraavan päivän alusta sairauslomaksi.

5 a § Työaikapankki virasto- ja jaksotyössä

Työnantajalla on oikeus teettää virkamiehellä, jakso- ja virastotyössä kalenterivuoden aikana 16 säännöllisen työajan, 3 a §:n tai 4 §:n a momentin mukaisen työajan ylittävää työtuntia. Jaksotyössä teetetävät tunnit suunnitellaan työvuorosuunnittelun yhteydessä, virastotyössä teettämisestä ilmoitetaan virkamiehelle viimeistään kolme viikkoa ennen teettämisjakson alkamista. Tehdyt työtunnit siirretään sellaisenaan työaikapankkiin eikä niistä synny korvattavaa lisä- tai ylityötä.

Työaikapankkiin siirretyt työtunnit annetaan vastaavana yksinkertaisena vapaana, ellei virkamies 7 vuorokauden kuluessa sen työjakson päättymisestä, jona tunnit on teetetty, ilmoita sitovasti työnantajan edustajalle ottavansa korvauksen yksinkertaista tuntipalkkaa vastaavana rahakorvauksena.

Vapaa tulee antaa jaksotyössä kolmen kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona työ on teetetty ja virastotyössä sanotun kalenterivuoden kuluessa, ellei virkamiehen kanssa sovita pidemmästä vapaan antamisajasta. Vapaa on annettava kokonaisina vapaapäivinä, ellei viraston töiden järjestelystä muuta johdu.

Vapaan ajankohdasta on pyrittävä yhteisymmärrykseen virkamiehen kanssa.

Ellei vapaata voida antaa, teetetyt tunnit korvataan rahana maksamalla kultakin tunnilta yksinkertainen tuntipalkka. Jos vapaana annettu aika joudutaan pakottavasta syystä kokonaan tai osittain teettämään takaisin, ei tätä aikaa pidetä annettuna vapaa-aikana.

6 § Varallaolo

6.1. Vapaamuotoinen varallaolo

6.1.1. Vapaamuotoisella varallaololla tarkoitetaan järjestelyä, jonka aikana virkamiehen on oltava työaikansa ulkopuolella erikseen annetun käskyn mukaan puhelimella tai muulla viestimellä tavoitettavissa ja hänellä on velvollisuus saapua virkapaikalle tai erikseen määrätyle työn suorittamispaikalle käskettäessä tai tilanteen niin vaatiessa viimeistään yhden tunnin kuluessa.

6.1.2. Edellä 6.1.1. kohdassa tarkoitetun varallaolon ajalta maksetaan virkamiehelle, jonka tehtäväkohtainen palkkaus määräytyy enintään vaativuusluokan 28 mukaisesti vapaamuotoisen varallaolon korvaus, jonka määrä on 25 % yksinkertaisesta tuntipalkasta.

6.1.3. Vapaamuotoisen varallaolon korvaukseen oikeuttavaksi ajaksi luetaan varallaoloajan alkamisen ja päättymisen välinen aika vähennettynä tähän ajanjaksoon mahdollisesti sisältyvällä työajalla.

Soveltamisohje:

Virkamiestä ei määrätä vapaamuotoiseen varallaoloon, jos hän työmatkan pituuden vuoksi ei voi saapua asunnoltaan tunnin kuluessa virkapaikalle tai muulle erikseen määrätyle työn suorittamispaikalle. Virkamies voidaan kuitenkin työn tarpeen konkretisoituessa määrätä suoraan saapumaan myös muulle kuin varallaolomääräyksessä yksilöidylle työn suorituspaikalle, jos työn aloittaminen näin nopeutuisi.

Vartioasemalla palvelevaa virkamiestä ei ilman erityistä syytä määrätä vapaamuotoiseen varallaoloon viikkolevon tai vapaapäivän ja näihin liittyvien vapaa-aikojen ajaksi. Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvaa virkamiestä ei määrätä varallaoloon sotilaallisen harjoituksen ajaksi.

Johtavalle virkamiehelle lasketaan varallaolokorvausajaksi työpäiviltä vi-rastotyössä 16 tuntia 45 minuuttia ja jaksotyössä 16 tuntia 21 minuuttia sekä vapaapäiviltä 24 tuntia.

6.2. Sidottu varallaolo

6.2.1. Sidotulla varallaololla tarkoitetaan varallaoloa, jonka aikana virkamiehen on virka- tai työaikansa ulkopuolella käskyn mukaan oleskeltava muussa kuin itse valitsemassaan paikassa ja hänellä on velvollisuus saapua työpaikalle käskettäessä tai tilanteen niin vaatiessa viimeistään 30 minuutin kuluessa.

6.2.2. Edellä 6.2.1. kohdassa tarkoitetun varallaolon ajalta maksetaan virkamiehelle, jonka tehtäväkohtainen palkkaus määräytyy enintään vaativuusluokan 28 mukaisesti sidotun varallaolon korvaus, jonka määrä on 40,75 % yksinkertaisesta tuntipalkasta.

6.2.3. Sidotun varallaolon korvaukseen oikeuttavaksi ajaksi luetaan varallaoloajan alkamisen ja päättymisen välinen aika vähennettynä tähän ajanjaksoon mahdollisesti sisältyvällä työajalla.

6.2.4. Jos kokonaisen tai useita kokonaisia vuorokausia kestävästi partioinnin partiointiin sisällytetään lepoaika, partiointiin määrätty virkamies on lepoaikanaan ilman erillistä käskyä varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti.

6.2.5. Kokonaisen tai useita kokonaisia vuorokausia vartiovuorolla olevalla vartiolaivalla palveleva virkamies on lepoaikanaan ilman erillistä käskyä varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti kuitenkin niin, että sidotun varallaolon korvausta maksetaan enintään 11 tunnilta vuorokaudessa.

6.2.6. Syrjäisellä vartioasemalla sotilasvirassa palveleva virkamies on ilman erillistä käskyä peräkkäisten työpäivien välisenä lepoaikanaan varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti, jos tällaisten työpäivien työvuoroluettelossa vahvistettu päivittäinen työaika ei ole vähintään 12 tunnin pituinen.

Syrjäisiä vartioasemia ovat Raja-Joosepissa, Kortesalmella, Vartiuksessa sekä Haapasaarella, Rosala - Hiittisessä ja Kökarilla sijaitsevat vartioasemat.

6.2.7. Rajatarkastustehtävässä toimivan virkamiehen säännöllinen vuorokautinen työaika on vähintään 8 tuntia.

Jos työaika on toiminnallisten tarpeiden vuoksi tarkoituksenmukaista jaksottaa päivittäisen säännönmukaisen lepoajan sijasta joko pitemmällä lepoajalla kahteen tai kahdella lepoajalla jaettaviin kolmeen työpäivään, päivittäisen työajan tulee olla samalla 10 tuntia tai sitä pitempi ja virkamies on koko vuorokauden ajan lepoaikoinaan varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti.

Tässä kohdassa tarkoitetussa tehtävässä toimivan virkamiehen päivittäinen työaika voidaan jaksottaa kolmeen osaan myös siinä tapauksessa, että vuorokautisen työajan pituus on vähintään 12 tuntia, jos kahden lepoajan pituus on yhteensä enintään 2 tuntia ja virkamiehellä on tosiasiallinen mahdollisuus poistua esteettömästi työpaikalta.

Soveltamisohje:

Virkamiestä ei määrätä ilman erityistä syytä sidottuun varallaoloon viikkolevon tai vapaapäivän ja näihin liittyvien vapaa-aikojen ajaksi. Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvaa virkamiestä ei määrätä sidottuun varallaoloon sotilaallisen harjoituksen ajaksi.

Tavoitteena on päivittäisen työajan järjestely syrjäisillä rajavartioasemilla vähintään 12 tunnin taikka sitä pitemmiksi työpäiviksi, jolloin näissä virkapaikoissa kulkuyhteyksistä johtuva tosiasiallisen sidonnaisuuden haitta vähenee, kun työjakson aikana työpäivät ovat mahdollisuuksien mukaan peräkkäin ja vapaapäivät liittyvät viikkolepopäiviin.

Työaika syrjäisellä vartioasemalla suunnitellaan viikon peräkkäisille päiville vähintään 38 tunnin 15 minuutin jaksoina, ellei ole perustelua syytä siitä poikkeamiseen.

Jos syrjäisillä rajavartioasemilla vapaapäivään liittyvä alle 12 tunnin työvuoro sisältyy kokonaisuudessaan samalle kalenterivuorokaudelle päättyen ennen kalenterivuorokauden vaihtumista tai alkaen kalenterivuorokauden vaihtumisen jälkeen, on virkamies varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti joko työvuoron päättymisestä seuraavan kalenterivuorokauden työvuoron alkamiseen tai edellisen kalenterivuorokauden työvuoron päättymisestä vapaapäivään liittyvän työvuoron alkamiseen saakka.

Jos syrjäisillä rajavartioasemilla vapaapäivään liittyvä työvuoro sisältyy kahdelle eri kalenterivuorokaudelle siten, että päivittäinen työaika on alle 12 tuntia, on virkamies varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti joko kalenterivuorokauden alusta työvuoron alkuun tai työvuoron päättymisestä kalenterivuorokauden loppuun saakka.

Jos kohdassa syrjäisillä vartioasemilla vapaapäivien väliin jäävä yksittäinen työpäivä on alle 12 tuntia, on virkamies varalla sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaisesti klo 00.00 - 24.00 välisen ajan vähennettynä päivittäisellä työajalla.

Toiminnallisten tarpeiden ja henkilöstövoimavarojen niukkuuden vuoksi merivartioasemilla päivittäinen työaika voi olla lyhyempikin kuin 12 tuntia, kuitenkin vähintään 8 tuntia, jolloin virkamiehet ovat ilman eri määräystä varalla. Edellä sanotusta voidaan poiketa ns. vaihtopäivien kohdalla. Meripelastusvalmiuden ylläpitämisen vuoksi, virkamies tarvittaessa erikseen määrätään sidottua varallaoloa koskevien määräysten mukaiseen varallaoloon myös silloin, kun päivittäinen työaika on 12 tuntia tai sitä pitempi.

Syrjäisillä vartioasemilla palvelevien emäntien työajan järjestelyt pyritään toteuttamaan kohdassa 6.2.6. tarkoitettujen perusteiden mukaisesti ainakin silloin, kun vartioasemalla työskentelee kaksi tai useampia emäntiä.

Muissa tapauksissa emännän työajan järjestely on pyrittävä toteuttamaan olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaisella ja kulkuyhteyksistä johtuvaa sidonnaisuutta vähentävällä tavalla.

Kohdassa 6.2.7. tarkoitettua työvuorojen jaksottamista sovelletaan lentokentillä, Helsingin rajatarkastusosastossa, Sataman rajatarkastusyksikössä sekä sisärajarakastuksissa ja Nuijamaan raja-asemalla sataman rajatarkastustehtävissä.

12 tunnin päivittäisen työajan suunnittelu koskee myös niitä päiviä, jolloin virkamies lähtee virkamatkalle syrjäiseltä vartioasemalta tai palaa virkamatkalta syrjäiselle vartioasemalle riippumatta siitä, onko virkamies tehnyt syrjäisellä vartioasemalla muuta työtä joko ennen tai jälkeen virkamatkan. Tällaisessa tilanteessa 12 tunnin päivittäisen työajan suunnittelu koskettaa vain meno ja paluupäivien työaikaa, jolloin muut päivät voivat alle 12 tunnin pituisia. Sidonnaisuus syrjäiselle vartioasemalle muuttuu silloin, kun virkamies on siirtynyt edellisenä päivänä virantoimintapaikalle taikka kotiinsa, josta virkamatkalle lähdetään. Tällaisessa tilanteessa voidaan suunnitella alle 12 tunnin päivittäinen työaika.

7 § Eräät jaksotyön työaikajärjestelyt

Vuorotyössä virkamiehen vuorojen ei tarvitse säännöllisesti vaihtua, mutta niiden tulee muuttua ennakolta vahvistetuin ajanjaksoin.

7 a § Eräät virastotyön työaikajärjestelyt

Hallintoyksiköissä voidaan joustavuutta lisäävinä työaikajärjestelyinä ottaa virastotyössä käyttöön tässä tarkoitettu pidennetty tai yksilöllinen työaika. Edellytyksenä on, että järjestely edistää tuloksellista toimintaa ja soveltuu toimintaan ja työtehtäviin.

Järjestelyt ovat vapaaehtoisia ja niiden käyttöönotto edellyttää sopimista työnantajan ja virkamiehen välillä.

a) Pidennetty työaika

Virastotyössä voidaan sopia edellä 3 §:ssä sovittua pidemmästä kolmi-viikkoisjakson säännöllisestä työajasta. Tällöin säännöllinen työaika voi olla enintään 120 tuntia jaksossa.

Pidennetyssä työajassa kuukausipalkkaus maksetaan 3 §:n mukaisen jakson säännöllisen työajan ja sovitun työajan mukaisella suhteella korotettuna työajan pidennyksen ajalta.

Sopimuksen 14 §:n mukaisesti korvattavaa ylityötä on jaksossa 114 tunnin 45 minuutin tai tätä pidemmän sovitun säännöllisen työajan lisäksi esimiehen määräyksestä tehty työ. Pidennetyssä työajassa yksinkertainen tuntipalkka lasketaan asianomaisen virkamiehen pidentämättömän työajan kuukausipalkkauksen ja sitä koskevan jakajan perusteella.

Sopimuksen 4 §:ssä tarkoitettut arkipyhät lyhentävät asianomaisen virkamiehen työaikaa sovitun viikoittaisen säännöllisen työajan perusteella lasketun keskimääräisen säännöllisen vuorokautisen työajan verran.

b) Yksilöllinen työaika

Rajavartiolaitoksen esikunnassa ja Raja- ja merivartiokoulussa sekä muidenkin hallintoyksiköiden esikunnissa voidaan virastotyössä johtaja asiantuntijatehtävissä, joita tehdään pääosin muualla kuin

varsinaisella virkapaikalla tai joiden erityisluonteeseen se muutoin soveltuu, olevaa virkamiestä koskien ottaa käyttöön yksilöllinen työaika.

Yksilöllistä työaika noudatettaessa työnantaja täsmentää tätä varten asianomaisen virkamiehen työn tavoitteet ja työtehtävät sekä seuraa niiden toteutumista. Virkamies huolehtii työajan tasoittumisesta keskimäärin säännölliseksi jaksottaiseksi työajaksi eikä sopimuksen 13 - 20 §:ssä tarkoitettua korvattavaa työtä voi tällöin syntyä.

Soveltamisohje:

Sen enempää työnantajalla kuin virkamiehelläkään ei ole velvollisuutta eikä oikeutta tässä tarkoitettuihin järjestelyihin, vaan niiden käyttöönotto perustuu harkintaan ja vapaaehtoisuuteen. Järjestelyt otetaan käyttöön kirjallisesti sopimalla joko määräajaksi tai toistaiseksi siten, että ne voidaan molemmin puolin päättää ennalta todettua menettelyä ja määräaika noudattaen.

Pidennetyssä työajassa sovittu säännöllinen työaika tulee suunnitella enintään 40 tunniksi viikossa. Ylityön muodostumisen tarkastelujaksona on kuitenkin kolmiviikkoisjakso.

Yksilöllistä työaika tekevä virkamies työskentelee työnantajan tiloissa. Virkamies pitää työaikakirjanpitoa tekemistään työtunneista.

8 § Käsitteitä

Tässä sopimuksessa vuorokaudella tarkoitetaan työvuoron alusta alkaen 24 tunnin pituista ajanjaksoa, ellei sopimuksessa ole erikseen muuta sovittu.

Työvuorolla tarkoitetaan kahden vuorokausilevon välistä aikaa ja päivittäisellä työajalla kalenterivuorokauden aikana tehtyä työaika.

II LEPOAJAT

9 § Päivittäinen lepoaika

Virkamiehelle on varattava tunnin kestävä päivittäinen lepoaika. Lepoaika voidaan tarvittaessa lyhentää 30 minuutiksi. Lisäksi päivittäin annetaan kaksi työajaksi luettavaa 12 minuutin pituista taukoa.

Jaksotyössä sekä yöaikana voidaan edellä olevasta poiketen järjestää tilaisuus aterioida työn aikana. Virkamiehelle tulee järjestää tilaisuus aterioida vähintään 4 tunnin välein.

Edellä 1 ja 2 momentissa sovittua sovelletaan myös osa-aikatyössä silloin, kun työvuoron työaika on kuutta tuntia pitempi. Muussa tapauksessa päivittäiset lepoajat osa-aikatyössä määritellään tarvittaessa muiden työaikajärjestelyjen yhteydessä.

Soveltamisohje:

Päivittäistä lepoaikaa ei suunnitella ellei virkamiehellä ole tosiasiallista mahdollisuutta esteettömästi poistua työpaikalta tai vartiolaivalla työtehtävästä.

10 § Vuorokausilepo

Virkamiehelle on annettava kalenterivuorokaudessa vähintään 7 tunnin pituinen keskeytymätön vuorokausilepo, joka voidaan lyhentää enintään kolmen perättäisen työvuoron yhteydessä. Lyhennetyn vuorokausilevon tulee olla vähintään 5 tunnin pituinen.

Kokonaisen vuorokauden kestävässä partioinnissa lepoaika on enintään 8 tuntia, kuitenkin lokakuun alusta maaliskuun loppuun kestäväällä ajanjaksolla 2 §:n kohdassa 2.2.2. tarkoitettua kuuden peräkkäisen jakson suunnittelua käytettäessä enintään 12 tuntia täyttä partiointivuorokautta kohti. Vuonna 2017 ja sen jälkeen käyttöön otetulla rannikkovartioveneellä suoritettavassa partioinnissa lepoaika on edellä sanotusta poiketen enintään 12 tuntia.

Vartiolaivan vartiovuoron aikana virkamiehelle on annettava jokaisen kokonaisen vuorokauden aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksoista on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Sotilaallisen harjoituksen aikana virkamiehelle voidaan jättää antamatta vuorokausilepo.

11 § Viikoittainen vapaa-aika

Virkamiehelle on annettava sunnuntain ajaksi tai, jollei se ole mahdollista, muuna viikon aikana vähintään 36 tuntia kestävä yhdenjaksoinen viikoittainen vapaa-aika. Pääsääntöisesti vapaa-aikaan sisältyy kaksi perättäistä vapaapäivää, joista toinen on, jos mahdollista, lauantai.

Vartiolaivalla, vartioasemalla tai kansainvälisessä rajaturvallisuusoperaatiossa palvelevan sekä komennuksella olevan virkamiehen viikoittainen vapaa-aika voidaan järjestää keskimäärin 36 tunniksi yhden työjakson ajalla.

Kansainvälisessä rajaturvallisuusoperaatiossa palvelevan virkamiehen viikoittainen vapaa-aika voidaan edellä 2 momentissa sovitun lisäksi 3 a §:n mukaista työvuorosuunnittelua käytettäessä järjestää keskimäärin 36 tunniksi kahden peräkkäisen työjakson ajalla.

Järjestettäessä viikoittainen vapaa-aika keskimääräiseksi yhdenjaksoisen vapaa-ajan on oltava pituudeltaan vähintään 24 tuntia.

Vapaa-ajan antamista koskevista määräyksistä voidaan poiketa:

a) jos osa-aikaisen työaika vuorokaudessa on enintään 3 tuntia,

- b) jos työn tekninen laatu ei salli joidenkin virkamiesten täydellistä vapauttamista,
- c) jos virkamiestä tarvitaan hänen vapaa-aikanaan tilapäisesti työhön työn säännöllisen kulun ylläpitämiseksi, sekä
- d) sotilaallisen harjoituksen osalta, jos harjoitus kestää kokonaisen viikon.

Virkamiehelle on korvattava 5 momentin b ja c- kohdissa tarkoitettuun työhön käytetty aika lyhentämällä hänen säännöllistä työaikaansa yhtä pitkällä ajalla kuin hän ei ole saanut 1 momentissa sovittua vapaa-aikaa. Milloin viikkolepo on 2 tai 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa järjestetty keskimääräiseksi, saadun vapaa-ajan tarkastelujaksona voi olla yksi tai useampi vähintään 24 tunnin pituinen ajanjakso kolmen tai kuuden viikon työjakson sisällä. Mikäli vapaata ei voida antaa, työ korvataan suorittamalla yksinkertaista tuntipalkkaa vastaava rahakorvaus. Työaika on lyhennettävä viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työjakson päättymisestä, jollei toisin sovita. Rahakorvaus on maksettava vapaan antamiselle varatun ajanjakson päättymistä seuraavan kalenterikuukauden kuluessa.

Soveltamisohje:

Pääsääntönä sopimusmääräyksen 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa pidetään sitä, että jokaiselle virkamiehelle annetaan toinen vapaa-päivä viikossa, joksi on määrättävä, jos mahdollista lauantai. Ellei toinen vapaa-päivänä voi olla lauantai, on sen sijalle, jos suinkin mahdollista, määrättävä maanantai.

III KORVAUKSET JA LISÄT

12 § Lisä- ja ylityö

Lisätyötä on esimiehen määräyksestä säännöllisen työajan tai osa-aikaisen työajan taikka 4 §:n a- momentin mukaisen työajan lisäksi tehty työ siltä osin, kuin se ei ole ylityötä.

Ylityötä on virastotyössä kolmiviikkojaksossa 114 tunnin 45 minuutin lisäksi sekä jaksotyössä säännöllisten työaikojen lisäksi esimiehen määräyksestä tehty työ.

Edellä 2 momentissa sanotusta poiketen muuksi päiväksi kuin lauantai- tai sunnuntaiksi sattuvan uudenvuodenpäivän, itsenäisyyspäivän tai vapunpäivän sisältävällä työjaksolla ylityötä on virasto- ja jaksotyössä 106 tunnin ja 45 minuutin lisäksi tehty työ.

Soveltamisohje:

Osa-aikatyössä lisä- ja ylityötä tulee välttää. Lisä- ja ylityön teettämistä tulisi välttää erityisesti sellaisella osa-aikaisella, jolla on toinen, asianmukaisesti työnantajalle ilmoitettu työ. Osa-aikaisen yli- ja haittatyökorvaukset määräytyvät samojen tuntirajojen ja perusteiden mukaisesti kuin kokoaikaisella.

13 § Lisätyökorvaus

- a) Virastotyössä niin sanotulta puskurijalta tulevilta lisätyötunneilta annetaan korvauksena vastaava korottamaton vapaa-aika siten, ettei viraston toiminta häiriinny. Vapaa-aika on pyrittävä antamaan täysinä työpäivinä. Jos vapaa-aikaa ei voida antaa edellä mainitun mukaisesti, maksetaan lisätyötunneilta rahakorvauksena yksinkertainen tuntipalkka.
- b) Jakso- ja virastotyössä maksetaan lisätyötunneilta korvauksena yksinkertainen tuntipalkka.

Huomautus:

1. Edellä soveltamisohjeen kohdassa 4.2. tarkoitetun työajan ylittävältä 8 ensimmäiseltä työtunnilta maksetaan lisätyökorvauksena yksinkertainen tuntipalkka. (YK:05390)
2. Edellä soveltamisohjeen kohdassa 4.3. tarkoitetuissa tapauksissa kohdan mukaan määräytyvän työjakson työajan vaan ei 106 tuntia 45 minuuttia ylittäviltä työtunneilta maksetaan lisätyökorvauksena yksinkertainen tuntipalkka.
3. Edellä soveltamisohjeen kohdassa 4.4 tarkoitetuissa tapauksissa kohdan mukaan määräytyvän työjakson työajan vaan ei 114 tuntia 45 minuuttia ylittäviltä työtunneilta maksetaan lisätyökorvauksena yksinkertainen tuntipalkka.
4. Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvalla virkamiehelle maksetaan täydeltä kalenterivuorokaudelta lisätyökorvausta 9 tunnilta. Sellaiselta kalenterivuorokaudelta, jonka aikana virkamiehen osallistuminen harjoitukseen alkaa, päättyy, keskeytyy tai keskeydyttyään jatkuu, lisätyökorvausta maksetaan työajaksi luettavan 8 tunnin ylittävältä ajalta, enintään kuitenkin 9 tunnilta vuorokaudessa. Lauantaipäivältä lisätyökorvaus maksetaan 25 %:lla sekä sunnuntaipäivältä sekä muilta pyhäpäiviltä, itsenäisyyspäivältä ja vapunpäivältä 50 %:lla korotettuna. (YK:05391, YK:05392, YK:05393)

14 § Ylityökorvaukset

- a) Sekä jaksotyössä että virastotyössä maksetaan ylityön 18 ensimmäiseltä työtunnilta ylityökorvauksena 50 %:lla ja seuraavilta työtunneilta 100 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka.
- b) Muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuvan uudenvuodenpäivän, vapunpäivän tai itsenäisyyspäivän sisältävällä viikolla tai työjaksossa maksetaan jaksotyössä ylityön 26 ensimmäiseltä työtunnilta ylityökorvauksena 50 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka.

Soveltamisohje:

Muuksi päiväksi kuin lauantaksi tai sunnuntaiksi sattuvan uudenvuodenpäivän, vapunpäivän tai itsenäisyyspäivän sisältävässä työjaksossa

maksetaan säännöllisen työajan 106 tuntia 45 minuuttia ylittäviltä 26 ensimmäiseltä työtunnilta ylityökorvauksena 50 %:lla ja seuraavilta työtunneilta 100 %:lla korotettu yksinkertainen tuntipalkka.
(YK:25875, YK:25880)

15 § Lisä- ja ylityökorvausten määräytyminen keskeytyneessä työjaksossa

Jos virkamies ei ole ollut työssä koko työjaksoa loman, sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi taikka sen johdosta, että virkasuhde on alkanut tai päättynyt kesken työjakson, lasketaan lisä- ja ylityökorvaus keskeytyksen ulkopuolella olevien päivien eli laskentapäivien työtuntien perusteella soveltaen suhteellisten työtuntinormien taulukkoja (liite 1 ja 2).

Mikäli 1 momentissa mainittu keskeytys johtuu virkamiehen sairaudesta ja se ei ole ollut tiedossa ennen työjakson alkua (yllättävä keskeytys), tai valtion yleisen virka ja työehtosopimuksen 29 §:n mukaisesta tilapäisestä hoitopaasta, ei lisä- ja ylityökorvausta laskettaessa sovelleta suhteellisten työtuntinormien taulukoita tämän kolmen viikon jakson ajalta. Keskeytyksen ajalta otetaan tällöin huomioon lisä- ja ylityökorvausta laskettaessa työssäoloajan veroiseksi ajaksi vahvistetun työvuoroluettelon mukainen aika.

(HUOM! 2. momenttia sovelletaan 29.5.2023 alkavan työjakson alusta lukien.)

Soveltamisohje:

Suhteellisten työtuntinormien taulukkoja käytetään jaksotyötä ja virastotyötä tekevien virkamiesten yli- ja lisätyökorvausten laskemisessa.

Laskentapäiviä ovat työpäivien lisäksi muun muassa virkamatkalla matkustamiseen kulunut vuorokausi, jos virkamies on samalla joutunut hoitamaan virkatehtäviään, viikkolepopäivät, työvuoroluettelon mukaiset vapaapäivät sekä työtapaturman sattumispäivä ja sairastumispäivä, jos virkamies on jo aloittanut työnsä, vaikka virkamies niiden johdosta joutuu jäämään pois työstä tai hänelle myönnetään sairauden vuoksi virkavapautta.

Keskeytyspäiviä ei oteta mukaan työaikalaskentaan. Tällaisia keskeytyspäiviä ovat muun muassa sairaus-, ay-koulutus-, vuosiloma- ja virkavapauspäivät, vuosilomaan jäävät lauantait, sunnuntait, kirkolliset juhlapäivät, itsenäisyyspäivä, juhannusaatto, vapunpäivä sekä ay-koulutus- ja virkamatkalla vain pelkästään matkustamiseen käytetty vuorokausi.

Lomarahavapaapäivät ovat keskeytyspäiviä. Jos vapaaksi on vaihdettu kaikki kalenteriviikon päivät maanantaista perjantaihin, myös vapaaksi annettu lauantai on keskeytyspäivä. Sama koskee sunnuntaita, jos se on vapaapäivä. Myös lomarahavapaaseen sisältyvät kirkolliset juhlapäivät, itsenäisyyspäivä, juhannusaatto ja vapunpäivä sekä lauantait ja sunnuntait ovat keskeytyspäiviä. Myös muuhun, lomarahavapaalla alka-vaan ja päättyvään seitsemän vuorokauden pituiseen yhdenjaksoiseen lomarahavapaajaksoon sisältyvät, edellisessä lauseessa mainitut, vapaaksi annetut päivät ovat keskeytyspäiviä.

Sairastumispäivänä, jona virkamies on ollut työssä, luetaan virastotyössä työajaksi säännöllisen työpäivän työaika (7 tuntia 15 minuuttia) ja jaksotyössä työvuoroluetteloon vahvistettu koko työvuoron työaika. Ilta-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityökorvausta sekä aattopäivänkorvausta maksetaan vain tehdyiltä työtunneilta.

Jos virkamies saapuu työpaikalleen vain ilmoittautuakseen sairaaksi, on tällainen päivä keskeytyspäivä.

Jos virkamies joutuu sairauden vuoksi matkustamaan koko työpäivän, on se keskeytyspäivä.

Virkamiehen sairaudesta johtuvalla yllättävällä keskeytyksellä tarkoitetaan tilannetta, jossa virkamies äkillisen ja ennalta arvaamattoman sairauden, tapaturman tai työtapaturman vuoksi yllättäen sairastuu työjakson aikana. Yllättävänä ei pidetä keskeytystä, jonka syynä on esimerkiksi ei-akuutti leikkaushoito. Lääke- tai hammaslääketieteelliset muut operaatiot ja toimenpiteet sekä tutkimukset sekä niistä aiheutuva mahdollinen virkamiehen sairastuminen eivät myöskään ole yllättäviä keskeytyksiä, jos virkamies voi itse vaikuttaa näiden ajankohtiin ja ajankohta on ollut tiedossa ennen työvuoroluettelon vahvistamista. Yllättävän keskeytyksen tapahtuessa työjakson viimeisenä työpäivänä ja työvuoroluetteloon tälle päivälle merkityn työvuoron jatkuessa keskeytyksettä seuraavan jakson ensimmäiselle kalenteripäivälle, otetaan huomioon lisä- ja ylityökorvausta laskettaessa tällöin koko työvuoron aika sen suunniteltuun päättymiseen saakka.

(HUOM! kappaletta sovelletaan 29.5.2023 alkavan työjakson alusta lukien.)

16 § Ilta- ja yötyökorvaukset

Kello 18.00 - 21.00 välisenä aikana tehdystä työstä maksetaan virkamiehelle iltatyökorvauksena tunnilta 15 % yksinkertaisesta tuntipalkasta. (YK:25200, YK:25210)

Kello 21.00 - 06.00 välisenä aikana tehdystä työstä maksetaan virkamiehelle yötyökorvauksena tunnilta 35 % yksinkertaisesta tuntipalkasta. Jos viimeistään kello 04.00 aloitettu työ jatkuu yli kello 06.00, maksetaan yötyökorvausta myös kello 06.00 jälkeen tehdystä työstä ensimmäiseen vähintään kahden tunnin pituiseen yhdenjaksoiseen lepoaikaan asti, kuitenkin enintään kello 12.00 saakka. (YK:25910, YK:25911)

17 § Lauantaityökorvaus

Muuna arkilauantaina kuin pääsiäislauantaina kello 06.00 - 18.00 välisenä aikana tehdystä työstä lauantaityökorvauksena tunnilta 25 % yksinkertaisesta tuntipalkasta. (YK:05340, YK:05341)

Lauantaityökorvausta ei makseta ajalta, jolta maksetaan sunnuntaityö- tai aattopäivänkorvausta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lauantaityökorvausta ei kuitenkaan makseta, jos virastotyössä muu työvuoro kuin lauantaityövuoro tai osa

siitä on sisäänteon tai muun siihen rinnastettavan työaikajärjestelyn vuoksi siirretty lauantaiksi.

18 § Sunnuntaityökorvaus

Sunnuntaina tai muuna kirkollisena juhlapäivänä sekä itsenäisyys- ja vapunpäivänä kello 00.00 - 24.00 välisenä aikana tehdystä työstä maksetaan sunnuntaityökorvauksena tunnilta yksinkertaista tuntipalkkaa vastaava korvaus. (YK:05595, YK:05596)

Sunnuntaityökorvaus maksetaan myös sanottuja päiviä edeltävänä päivänä kello 18.00 - 24.00 välisenä aikana tehdystä työstä.

19 § Aattopäivänkorvaus

Pääsiäislauantaina sekä juhannus- tai jouluaattona kello 00.00 - 18.00 välisenä aikana tehdystä työstä, josta ei makseta sunnuntaityökorvausta, maksetaan aattopäivänkorvauksena tunnilta yksinkertaista tuntipalkkaa vastaava korvaus. (YK:05050)

20 § Poikkeukset iltatyö-, yötyö-, lauantaityo-, sunnuntaityö- sekä aattopäivänkorvausten maksamisesta

Iltatyö-, yötyö-, lauantaityo-, sunnuntaityö- ja aattopäivänkorvausta ei makseta sotilaallisesta harjoituksesta työajaksi laskettavalta ajalta eikä varallaolon ajalta.

21 § Työaikaperusteisten korvausten antaminen vapaana

Virkamiehen kanssa voidaan sopia edellä 13 § – 19 §:ssä sovittujen rahakorvausten vaihtamisesta vastaavaan, virkamiehen säännöllisenä työaikana annettavaan, vapaa-aikaan.

Vapaa-aika annetaan työn tekemistä seuraavien kuuden kalenterikuukauden aikana, ellei virkamiehen kanssa erikseen sovita vapaan antamisesta myöhemmin.

Ellei vapaata voida antaa, vapaaksi vaihdetut tunnit korvataan rahana maksamalla kultakin tunnilta yksinkertainen tuntipalkka. Jos vapaana annettu aika joudutaan pakottavasta syystä kokonaan tai osittain teettämään takaisin, ei tätä aikaa pidetä annettuna vapaa-aikana.

Soveltamisohje:

Sopimus rahakorvausten vaihtamisesta annettavaksi vapaa-aikana tehdään määräajaksi kuitenkin enintään vuodeksi. Sopia voidaan myös vain osan työaikaperusteisista korvauksista antamisesta vapaa-aikana. Pidemmäksi kuin puoleksi vuodeksi tehty sopimus voidaan kumman tahansa osapuolen toimesta irtisanoa noudattaen yhden kuukauden irtisanomisaikaa.

Vastaavana vapaa-aikana annetaan kutakin teetettyä työtuntia kohden kyseessä olevan rahakorvauksen korvausprosentin osoittama osa tunnista.

Vapaa-aika annetaan työnantajan määräämänä aikana virkamiehen säännöllisenä työaikana kokonaisina vapaapäivinä. Vapaan ajankohta pyritään määräämään yhteisymmärryksessä virkamiehen kanssa ottaen huomioon viraston toiminnalliset tarpeet sekä virkamiehen toiveet ja esitys. Mikäli yhteisymmärrykseen ei päästä, virkamiehellä on oikeus saada tieto vapaan ajankohdasta vähintään kaksi viikkoa ennen vapaan alkamista. Vapaan kulumisen osalta sovelletaan aikaprioriteettiperiaatetta.

Vapaa-aika voidaan sopia siirrettäväksi myös tasoitusvapaajärjestelmän perusteella annettavan vapaan yhteydessä annettavaksi. Virkamiehen sairastuessa vapaa keskeytyy ja muuttuu seuraavan päivän alusta sairaslomaksi.

22 § Korvaus hälytysluonteisesta työstä

Hälytysluonteisella työllä tarkoitetaan työtä, johon muu kuin varallaoloon määrätty virkamies ennalta arvaamattomasta syystä asianomaisen esimiehen määräyksestä yllättäen kutsutaan vapaa-ajaltaan.

Virkamiehelle maksetaan korvauksena hälytysluonteiseen työhön kutsumisesta ja saapumisesta aiheutuvasta häiriöstä 70 euron määräinen hälytysraha.

23 § Keskijohtoon kuuluvan lisä- ja sunnuntaityökorvaus

Keskijohtoon kuuluvalla virkamiehelle annetaan tämän sopimuksen 3 ja 4 §:n mukaisen säännöllisen työajan ylittävältä ajalta korvauksena vastaava korottamaton vapaa-aika tai rahakorvaus. Rahakorvauksena maksetaan lisätyötunnilta yksinkertainen tuntipalkka. Keskeytynyt työjakso sekä sanotun jaksos säännöllinen työaika määräytyvät kuten 15 §:ssä on sovittu.

Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvalla, keskijohtoon kuuluvalla, virkamiehelle maksetaan täydeltä kalenterivuorokaudelta lisätyökorvausta 6 tunnilta. Sellaiselta kalenterivuorokaudelta, jonka aikana virkamiehen osallistuminen harjoitukseen alkaa, päättyy, keskeytyy tai keskeydyttyään jatkuu, lisätyökorvausta maksetaan työajaksi luettavan 8 tunnin ylittävältä ajalta, enintään kuitenkin 6 tunnilta vuorokaudessa. Sunnuntaipäivältä sekä muilta pyhäpäiviltä, itsenäisyyspäivältä ja vapunpäivältä lisätyökorvaus maksetaan 25 %:lla korotettuna.

Keskijohtoon kuuluvalla virkamiehelle korvataan 18 §:ssä sovittuna aikoina tehty työ antamalla sanotulta ajalta 50 % tehdystä työajasta vastaava vapaa-aika tai maksamalla sanotulta ajalta 50 % yksinkertaisesta tuntipalkasta.

Vapaa-aika annetaan työn tekemistä seuraavien kuuden kalenterikuukauden aikana. Rahakorvaus on maksettava vapaan antamiselle varatun ajanjakson päättymistä seuraavan kalenterikuukauden kuluessa.

Tämän pykälän mukaisten työaikakorvausten asemesta virkamiehelle voidaan suorittaa erillistä euromääräistä kuukausikorvausta, mikäli se

erityisestä syystä harkitaan tarkoituksenmukaiseksi. Kuukausikorvauksesta sovitaan määrääjäksi kunkin virkamiehen kanssa. Sopimusta tehtäessä on arvioitava korvauksiin oikeuttavan työn määrä riittävän pitkällä ajanjaksolla ja laskettava tuntimäärää vastaava kuukausikorvaus.

24 § Yksinkertainen tuntipalkka

Yksinkertainen tuntipalkka on virastotyössä 1/153 sekä jaksotyössä 1/163 virkamiehen tehtäväkohtaisen ja henkilökohtaisen palkanosan sekä muiden säännöllisesti kuukausittain maksettavien palkanlisien ja mahdollisen takuupalkkauksen mukaisesta kuukausipalkasta.

Osa-aikatyössä yksinkertainen tuntipalkka lasketaan vastaavan kokoaikaisen kuukausipalkkauksen perusteella.

Soveltamisohje:

Jos yksinkertaisen tuntipalkan laskentaperusteena oleva palkkaus kesken työjakson muuttuu, on siinä työjaksossa tehdystä työstä maksettavien korvausten perusteena keskimääräinen yksinkertainen tuntipalkka.

25 § Työaikaperusteiset korvaukset kansainvälisessä rajaturvallisuusoperaatiossa korvaava palkanlisä

Kansainväliseen rajaturvallisuusoperaatioon alla olevissa tehtävissä, mukaan lukien niiden johto- ja esikuntatehtävät toiminta-alueella, osallistuvalla virkamiehelle maksetaan osallistumisen ajalta edellä tässä osassa III sovittujen korvausten, 2 ja 6 §:ssä sovittujen varallaolokorvausten sekä tuntiperusteisen rajatarkastuspalkkion sijaan euromääräinen kuukausittain maksettava palkanlisä.

Palkanlisä lasketaan prosentuaalisena osuutena virkamiehen tämän sopimuksen 24 §:ssä sovitusta kuukausipalkasta, joka ei sisällä tässä sovitua korvausta. Maksettaessa lisä vajaalta kalenterikuukaudelta lasketaan kalenteripäivän lisä jakamalla täysimääräinen lisä kyseisessä kuukaudessa olevien kalenteripäivien lukumäärällä.

Palkanlisä on määrältään seuraava:

Tehtävä	Palkanlisä, %
Meriraja, venepartiot	41,00
Maaraja, valvontapartiot	20,00
Rajatarkastus, maarajat ja satamat	22,00
Rajatarkastus, lentokentät	28,00
Vartiolaivapalvelus	39,00

26 § Esimiehen määräys

Oikeus jaksossa III sanottuihin korvauksiin edellyttää, että työ on tehty esimiehen määräyksestä.

Säännöllinen työaika ei muutu noudatettaessa liukuvaa työaikaa. Virkamiehen omasta aloitteestaan viraston aukioloajan tai muun

asianomaiselle määrätyn normaalin työskentelyajan ulkopuolella taikka päivittäistä lepoaikaa lyhentäen työskentelemää aikaa ei oteta mukaan laskettaessa näiden määräysten mukaisiin korvauksiin oikeuttavaa aikaa.

27 § Ylityön enimmäismäärä

Ylityön enimmäismäärä Rajavartiolaitoksessa on 330 tuntia kalenterivuodessa. Määrä voidaan ylittää Rajavartiolaitoksen esikunnan luvalla.

Soveltamisohje:

Ennen ylittämiseen oikeuttavan luvan antamista Rajavartiolaitoksen esikunta kuulee valtakunnallista työsuojeluvaltuutettua asiassa. Pakottavasta syystä lupa voidaan antaa ennen kuulemista.

28 § Työvuoroluettelo

Työvuoroluettelo laaditaan jaksotyötä varten vastaamaan kolmiviikkoisjakson työvuoroja. Työvuoroluettelon tulee sisältää koko kolmiviikkojakson osalta päivittäisen työajan sijoittelu, päivittäiset ja vuorokautiset lepoajat sekä vapaapäivät. Virastotyön osalta työvuoroluettelo laaditaan vain silloin, kun siihen on erityistä tarvetta.

Kuitenkin vartiovuorolla olevan vartiolaivan osalta virkamiehille laaditaan kolmiviikkojakson työvuoroluettelo niin, että siitä ilmenee työpäivät ja virkamiehen tehtävät aluksella sekä vartiovuoron alkamis- ja päättymisajat.

Säännönmukaisesti toistuvassa ja mahdollisuuksien mukaan muussakin palveluksessa työvuoron työaika tulee jaksottaa päivittäistä lepoaikaa lukuun ottamatta yhdenjaksoisena. Työvuoron saa jakaa vain päivittäisellä lepoajalla. Erityisesti yövuorojen tarpeetonta jakamista on vältettävä.

Rajatarkastustehtävässä toimivan virkamiehen osalta työvuoron työaika voidaan jaksottaa kolmeen osaan, kun päivittäinen työaika on 10 tuntia tai sitä pitempi ja virkamies on sidottua varallaoloa koskevan määräyksen mukaan varalla koko vuorokauden. Vapaa-aikajakset voivat tällöin olla yhteensä kahta tuntia pitempiäkin. Jos virkamiehellä on tosiasiallinen mahdollisuus poistua esteettömästi työpaikalta ja työaika on vähintään 12 tuntia, vuorokautinen työaika voidaan jaksottaa kolmeen osaan myös silloin, kun kaksi työajan katkaisevaa vapaa-aikajaksoa ovat yhteensä enintään kaksi tuntia.

Jaksotyössä työvuoroluettelossa suunniteltu työvuoron työaika tulee olla vähintään 8 tunnin pituinen. Vartiolaivalla vartiovuoron päättävän osavuorokauden suunniteltu työvuoron työaika voi kuitenkin olla vähintään 6 tunnin pituinen. Virastotyössä virkamiehelle liukuvan työajan ulkopuolella kokonaan määrätyn työvuoron tulee olla vähintään 7 tunnin ja 15 minuutin pituinen.

Jos työvuoron pituus on jaksotyössä alle 8 tuntia ja virastotyössä liukuvan työajan ulkopuolella kokonaan määrätyn työvuoron osalta alle 7 tuntia 15 minuuttia luetaan nämä vajaaksi jääneet tunnit työajan lisäykseksi.

Soveltamisohje:

Työvuorot ja työvuoroluettelo

Merivartioaseman ns. vaihtopäivien työaika voi olla lyhyempi kuin 8 tuntia. Vartiovuorolla olevalla vartiolaivalla työvuoron työaika voidaan jaksottaa tarvittaessa kolmea jaksoa useampaan osaan.

Vartiolaivan vartiovuoron ajalle suunnitellaan myös tehtävien edellyttämät työskentelyajat siten, että ne on nähtävillä laivan vartiovuoron alkessa.

Sotilaallisen harjoituksen ajalle suunnitellaan työvuoroluetteloon vuorokautiset lepoajat.

Työvuoron aloittamista ja päättämistä tulee hälytystyötä lukuun ottamatta välttää klo 22.00 - 06.00 välisenä aikana, ellei erityiset palvelussyyt muuta edellytä.

6.2.7. kohdassa tarkoitettut rajatarkastustehtävät lentokentillä Helsingin rajatarkastusosastossa, Sataman rajatarkastusyksikössä sekä sisäraja-tarkastuksissa ja Nuijamaan raja-asemalla (Lappeenrannan satamassa) aiheuttavat useilla passintarkastuspaikoilla ruuhkahuippuja, joiden välillä ei ole tarkoituksenmukaista sitoa ainakaan koko henkilöstöä työhön. Tämän toiminnallisen tarpeen vuoksi työvuoron työaika voi olla tarkoituksenmukaista jaksottaa kolmeen osaan, jolloin pyritään työajan osalta vähintään 10 tunnin pituisiin työpäiviin.

Työvuoroluettelo laadittaessa on luottamusmiehelle tai muulle virkamiesten edustajalle varattava tilaisuus tutustua työvuoroluetteloehdotukseen vähintään 2 päivän aikana ja antaa siitä lausuntonsa välittömästi sen jälkeen. Tällä pyritään siihen, että työvuoroluetteloehdotus on valmiina työjakson alkamista edeltävänä tiistaina, jolloin työvuoroluettelo olisi vahvistettavissa torstain kuluessa.

Vahvistettua työvuoroluettelo tulee noudattaa, ellei ole perusteltua syytä siitä poikkeamiseen. Sairauden, vuosiloman tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi jaksotyötä tekevien virkamiesten suhteellisten työtuntinormien mukaan vajaaksi jääneet työtunnit saadaan teettää takaisin vain silloin, kun siihen on toiminnan kannalta perusteltua syytä. Työvuoroluettelo voidaan muuttaa myös asianomaisen virkamiehen toivomuksesta, mikäli muutoksesta sovitaan työnantajan kanssa.

Huomautus:

Keskeytyspäivistä johtuvaa niin sanottua taulukkovajausta ei työvuoroluettelossa suunnitella teetetäväksi, koska sitä teetetään vain välttämättömän tarpeen ilmaantuessa.

29 § Hälytystyö

Virkamies voidaan hälyttää vapaa-ajalta toiminnallisen tarpeen vaatiessa hälytystyöhön.

30 § Hätätyö

Kun ennalta arvaamaton tapahtuma on aiheuttanut keskeytyksen säännöllisessä toiminnassa tai vakavasti uhkaa johtaa sellaiseen keskeytykseen tai hengen, terveyden tai omaisuuden vaarantumiseen, työnantaja saa poiketa 9 - 11 §:n sopimusmääräyksistä siinä määrin kuin mainitut syyt sitä edellyttävät, kuitenkin enintään kahden viikon ajan.

Hätätyötä ei lueta 25 §:ssä tarkoitettuun ylityön enimmäismäärään.

Työnantajan on viivytyksettä varattava hätätyötä tekeviä työntekijöitä edustavalle työsuojeluvaltuutetulle tilaisuus lausua hätätyön perusteesta, laajuudesta ja todennäköisestä kestosta.

31 § Työaikakirjanpito

Työaikakirjanpitoon merkitään joko säännöllisen työajan työtunnit, lisä-, yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit sekä niistä suoritettavat korvaukset tai kaikki tehdyt työtunnit samoin kuin erikseen yli-, hätä- ja sunnuntaityötunnit sekä niistä suoritettavat korotusosat.

Työaikakirjanpitoa koskevaa asiakirjaa käsitellään kuten muutakin tili-asiakirjaa. Luottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada nähtäväkseen työaikakirjanpito niiden henkilöiden osalta, joita luottamusmies edustaa. Virkamiehellä tai hänen valtuuttamallaan on oikeus saada työvuoroluettelon ja työaikakirjanpidon virkamiestä koskevat merkinnät tiedokseen.

IV ERINÄISET MÄÄRÄYKSET

32 § Harjoituspäiväraha

Edellä kohdassa 2.4.2. tarkoitetun sotilaallisen harjoituksen tarkoitetulta kalenterivuorokaudelta maksetaan harjoitukseen osallistuvalla virkamiehelle korvauksena niistä ylimääräisistä kuluista ja haitoista, jotka aiheutuvat palveluksen suorittamisesta poikkeavissa olosuhteissa, matkustussäännön mukaisen muun päivärahan määräinen harjoituspäiväraha. Virkamiehelle voidaan maksaa harjoituspäivärahasta ennakkoa yli viikon kestävästä harjoituksesta varten. (YK:07042)

Siltä ajalta, jolta maksetaan harjoituspäivärahaa, ei makseta matkakustannusten korvausmääräysten perusteella päivärahaa eikä ateriakorvausta.

33 § Sotilaalliseen harjoitukseen osallistuvan johtavan virkamiehen lisätyökorvaus

Johtavalle virkamiehelle maksetaan 2 §:n 2.4.2. kohdassa sotilaalliseen harjoitukseen tarkoitetun vähimmäisosallistumisajan perusteella

sotilaallisen harjoituksen kalenterivuorokaudelta kuuden (6) tunnin yksinkertaista tuntipalkkaa vastaava lisäpalkkio. (YK:05391)

34 § Matkakustannusten korvaaminen laivapalveluksessa vartiovuorolla sekä partioinnissa vartioaseman ulkopuolella

Raja- tai merialueella sekä Helsingin rajatarkastusosastossa partiointia suorittavalle virkamiehelle maksetaan vartiovuoron ja partioinnin ajalta matkakustannusten korvausmääräysten edellytysten mukaisesti ateriakorvausta, osapäivärahaa tai kokopäivärahaa. Yömatkarahaa ei kuitenkaan suoriteta yöpymisestä laivalla tai rajavartiolaitoksen muissa majoitustiloissa.

Raja- tai merialueella sekä Helsingin rajatarkastusosastossa 2 §:n kohdassa 2.2.1. tarkoitettua partiointia sekä vartiolentolaiueessa partiointia suorittavalle virkamiehelle suoritetaan osapäivärahaa tai kokopäivärahaa partioinnin ajalta matkakustannusten korvaamista koskevien sopimusmääräysten 9 §:n estämättä silloin, kun partiomatkan pituus on yhteensä yli 15 kilometriä ja ateriakorvausta sanottujen sopimusmääräysten 14 §:n estämättä myös edellytyksin, että partiointiaika yhdenjaksoisesti kestää vähintään 4 tuntia riippumatta partiomatkan pituudesta.

Jos partiomatkaan liittyy muu virkamatka, oikeus edellä sanottuihin korvauksiin määräytyy partiomatkan perusteella.

35 § Poikkeukselliset olot

Jos poikkeukselliset olot vaativat, sisäministeriö voi antaa tästä sopimuksesta poikkeavia määräyksiä tai määrätä, ettei sopimusta ole sovellettava.

36 § Liitteet

Suhteellisten työtuntinormien taulukot ovat liitteissä 1 ja 2.

Soveltamisohje:

Työvuoroluettelon suunnitteluun tarkoitettu keskeytyneen työjakson suhteellisten työtuntien aputaulukot jaksotyön osalta ovat tämän sopimuksen liitteinä 3 - 8 sekä virastotyön osalta liitteinä 9 - 14. Tasoitusvapaajärjestelmää sovellettaessa käytettävät taulukot ovat liitteenä 15.